

Sota la por de la pesta

La mort d'un cavall amb estranys símptomes en una granja de Massanassa (l'Horta) ha provocat una nova alerta respecte a la presència de la pesta equina africana a la península. Una malaltia que, per als cavalls europeus, pot resultar mortal.

DOMÈNEC UMBERT

El ratolí no s'ha mort». Eren els resultats de les anàlisis practicades en el laboratori d'Algete (Madrid) a les vísceres dels cavalls que van ser sacrificats per la Conselleria d'Agricultura sota la sospita d'estar afectats per la pesta equina africana en una granja de Massanassa, a 7 quilòmetres de València; de moment, uns quants dies més de respir.

Detectar la pesta equina resulta complicat i, fins que no es facen unes segones proves, no es pot assegurar encara que la malaltia que va afectar un dels poltres, i que donà l'alarma, era qualsevol altra afecció. Cal inocular a ratolins cultius macerats de les vísceres dels animals afectats i, cas que en uns 10 dies no muiren, s'ha de fer una segona prova amb un altre ra-

tolí, acompanyada d'anàlisis cel·lulars. D'aquesta manera, el temps mínim per a tenir un resultat negatiu definitiu és de trenta dies.

La pesta equina va arribar a la península l'any 1966 pel Camp de Gibraltar. Malgrat que no hi ha dades concretes (el govern espanyol volgué llevar importància a l'epidèmia) el nombre de víctimes es va xifrar en «milers». Des d'aleshores, s'han repetit diversos brots, com el de 1987, que va afectar Madrid i la seva rodalia, i el que a principis d'any va atacar diverses instal·lacions agro-pecuàries d'Andalusia. La malaltia es caracteritza per afectar únicament els èquids, encara que no actua de la mateixa manera amb totes les espècies. Així, mentre per als cavalls resulta pràcticament

mortal, per als ases i les mules europees sols és causa de mort en un 50% dels casos, i les zebres i els ases africans, que conviuen secularment amb la malaltia, només pateixen lleugeres febres i es limiten a actuar com a portadors.

El virus presenta nou tipus diferents, que són neutralitzables per les mateixes vacunes. L'única manera per la qual un animal pot contagiar-li la malaltia a un altre és mitjançant un insecte que, a Europa, es classifica entre els mosquits culicoides. En les primeres fases es produeix un augment de la temperatura, tos i eliminació de líquids per les narius, la mort s'esdevé ràpidament per edema pulmonar agut.

Una vegada s'ha descobert i ratificat un brot de pesta

equina, les mesures de protecció fonamentals són l'aïllament dels animals malalts i la desinsectació constant per tal d'evitar la transmissió. Els cavalls han de restar immòbils i es recomana la vacunació, encara que existeix la possibilitat que el cavall es contagie durant els primers catorze dies.

UNA MALALTIA EXÒTICA

Malgrat que la pressió de les autoritats europees per evitar que la pesta africana pugui arribar al continent és molt forta, amb les conseqüents mesures d'aïllament, així que es detecta un cas, la malaltia continua fora dels programes de profilaxis del Ministeri d'Agricultura, que

són els aplicats per la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat valenciana. Per a Teodoro Sánchez, cap de producció i sanitat animal de la Conselleria, «es tracta d'una malaltia exòtica que per les nostres característiques climàtiques té moltes dificultats per a estendre's».

No obstant aquesta dificultat, els tècnics de la Conselleria cridats pel propietari de la granja de Massanassa no dubtaren a sacrificar la totalitat dels cavalls, destinats al consum humà, entre els quals hi havia una partida procedent de Ciudad Real. Ràpidament es va procedir a la vacunació en un radi de deu quilòmetres. Segons opina Manuel Láinez, veterinari de la Conselleria, «deu quilòmetres són prou, perquè el mosquit vola aproximadament uns 300 metres, que poden arribar com a màxim a tres quilòmetres amb l'ajuda del vent». A més de les vacunacions, es van enviar les mostres per tal que foren analitzades al laboratori de Madrid, i es va netejar i desinfectar la granja i els voltants.

LA VACUNACIÓ NO ÉS RENDIBLE

Resulta estrany que després del cas esdevingut a Huelva a primers d'any, que acabà amb la declaració d'Andalusia com a zona tancada al trànsit de cavalls, els ramaders no procedesquen a la vacunació sistemàtica dels cavalls. Això no obstant, Teodoro Sánchez manifesta que: «Hi ha molts interessos econòmics darrere, a ningú li interessa tenir la pesta, i vacunar és, en certa mesura, reconèixer que tenim la malaltia». Manuel Láinez afegeix: «Des d'ací s'exporten cavalls als Estats Units i a molts països d'Europa, i les normes internacionals prohibeixen que els cavalls vacunats pu-

guen ser exportats durant dos anys. Es tracta de mesures que aprofiten per a frenar la importació i potenciar el mercat interior perquè els cavalls, per exemple, poden circular per Espanya amb un període d'observació de quaranta dies».

La situació del País Valencià és delicada respecte a aquest tipus d'afeccions. El màxim investigador de la malaltia, el doctor Erasmus, ha sentenciat que la pesta no podrà superar mai, per raons climàtiques, el paral·lel 40, però més de la meitat del País Valencià es troba al sud d'aquest paral·lel. Quan començaren les vacunacions, el Ministeri d'Agricultura va enviar unes cinc mil vacunes provinents de Sud-àfrica per a una cabanya que se situa al voltant de 18.000 exemplars, malgrat que, tal com han denunciat diverses associacions d'agricultors, no hi ha un cens exhaustiu ni complet. Respecte al fet d'haver enviat les mostres a analitzar a Madrid, Manuel Láinez manifestà que «no cal tenir ací mateix un laboratori ja que el d'Algete té tota la tecnologia necessària, i construir-ne un significaria una inversió molt gran per al nombre de cavalls que tenim». Això no obstant, Catalunya en disposa de dos perfectament capacitats per a realitzar les anàlisis, tot i trobar-se fora de la zona de risc.

Malgrat que fins ara els resultats apunten a un altre tipus de malaltia, l'esglai ha estat ben fort perquè el perill que representa un brot de pesta equina és ben evident.

La prohibició de circulació per als cavalls de les zones afectades provoca ràpidament problemes, ja que molts ramaders es resisteixen a perdre les seues inversions i comercien il·legalment amb els animals. Malgrat que els cavalls necessiten un permís o *guia* per a moure's, moltes

La Conselleria d'Agricultura, que dirigeix Lluís Font de Mora, considera «exòtica» la malaltia. RAFA GIL

vegades són falsificats i és difícil detectar-los. Els continus rebrots, o la por pels possibles rebrots, de la pesta equina africana, demostren que l'administració central, i ara també la Generalitat valenciana, no tenen un pla concret i real per a controlar una malaltia que, a banda dels problemes ja citats i del sacrifici inútil dels cavalls, representa una perillosa marca per a competir amb Europa.

EVITAR ELS PERILLS PER AL 1992

El quinze de febrer passat es proclamava Catalunya zona lliure de pesta equina africana i eixia publicada la normativa de vigilància i prevenció de la malaltia.

El compromís dels Jocs del 1992 amb la presència de nombroses proves hípiques i el perill que signifiquen els darrers brots de la pesta, han estat els determinants per a l'elaboració d'aquest pla. Ja la presència de la malaltia a Andalusia a principis d'any

va despertar comentaris de tota mena entre els esportistes i les federacions hípiques internacionals, que saben que arriben molt en portar un cavall, d'alt valor econòmic, a una zona on la malaltia pot estar present.

Les primeres mesures dutes a cap per a enllestir el pla van ser preses amb urgència i consistiren en la identificació i empadronament de tot el bestiar. Per tal d'efectuar el cens, es va crear la Targeta Sanitària Equina que ha d'acompanyar necessàriament l'animal en tots els seus desplaçaments i que el defineix mitjançant una sèrie de mesures i marques, a més d'una completa anàlisi sanitària.

Tot l'estudi remarca constantment que la situació del Principat és prou negativa per al desenvolupament de la pesta africana, tant per la situació al nord del paral·lel 40 com pel baix nivell de població equina.

Jordi Sebastià